

ПІДГОТОВКА ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНОГО ФАХІВЦЯ ДИЗАЙНУ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ В КОЛЕДЖІ

Наталія Манчевська
старший викладач Галицького фахового коледжу
імені В'ячеслава Чорновола

Анотація: Підготовка фахівців дизайну під час навчання в коледжі дозволить сформувати всебічно розвинену особистість, та підготувати фахівців, що володіють проектно-творчим, інтегруючим, міждисциплінарним мисленням.

Ключові слова: дизайн, фахівець з дизайну, дизайнерські якості

Одним із важливих факторів функціонування навчальних закладів, де здійснюється підготовка фахівців дизайнерського профілю є забезпечення умов як для інтелектуального розвитку особистості так і для формування практичних умінь у художньо-проектної діяльності. Тому основним завданням освіти в коледжі є підготовка фахівця, який здатний творчо застосовувати сучасні досягнення науки й техніки, впроваджувати інноваційні технології, гнучко реагувати на вимоги ринкової економіки.

Для студентів в коледжі створені всі умови для розвитку професіоналізму, майстерності та творчого ставлення до своєї діяльності; на інформаційному рівні, а також вчать відслідковувати найбільш цікаві та корисні для дизайнера напрями розвитку науки й практики, розвитку суспільства в цілому, відповідних і споріднених галузей. Студентів вчать робити відповідні узагальнення, визначати нові тенденції та перспективи виконання творчих проектів, стимулюють творчу активність та формують потребу в подальшому розвитку. Тому під час навчання, студенти вчаться, діяти і бути успішними. Їх навчають бути готовими до зміни сфери і

способів діяльності на різних рівнях, бути рішучими та відповідальними. Вони вчаться застосовувати здобуті знання в незвичних ситуаціях та при спілкуванні з іншими людьми. Основне в навчанні – це створення сприятливих умов для розвитку здібностей майбутніх фахівців з дизайну. Їх підтримці та зацікавленості в оволодінні знаннями і вміннями в процесі навчання, організації діяльності для їх закріплення. Для цього в коледжі розроблені теоретичні (лекційні) та практичні заняття, на яких студенти вивчають різні аспекти дизайнерської діяльності. А також вчаться розробляти різноманітні дизайн-проекти – це і розробка індивідуального стилю приміщення і організація простору з урахуванням особливостей побуту та дозвілля людини, а також створення інших дизайн – проектів. Студенти протягом навчання виконують практичні роботи на високому професійному рівні, які відзначаються естетичним смаком. В своїх роботах, студенти використовують новітні підходи до дизайн-проектування та сучасні матеріали.

Велика увага під час навчального процесу приділяється і самостійній роботі тому, що дуже важливим у професії дизайнера є вміння міркувати, здатність швидко знаходити потрібне рішення та індивідуально підходити до кожної роботи. Студенти вчаться знаходити і вирішувати проблеми, застосовуючи знання з різних навчальних дисциплін. Самостійно опрацьовувати матеріал, розвиваючи просторове та абстрактне мислення, вчаться розробляти дизайн-проекти, оформляти інтер'єри приміщень та шукати найбільш раціональні варіанти вирішень конструкторсько-обробних робіт і деталей зовнішнього оформлення. Проектувати художнє оздоблення упаковки виробу, брати участь в рекламі виконувати інші дизайнерські роботи.

Як було зазначено, навчання в коледжі засноване на розвитку оригінальності і винахідливості, сюди відносяться: вивчення особливостей середовища, наявних матеріалів, аналіз дизайн-проектів, що розробляються та групове їх обговорення, а також оцінювання результатів, досягнутих

студентами в навчальному процесі.

Під час проходження навчальної та технологічної практик, студенти виконують дизайн – проекти, враховуючи інтереси замовника, життєвий досвід та індивідуальні здібності. На практиці посилюється індивідуальна і колективна відповідальність за конкретну роботу, оскільки кожен студент, працюючи індивідуально або в мікрогрупі, повинен представити усій групі результати своєї діяльності. Спільна робота у рамках проекту вчить студентів доводити справу до кінця. Саме ці знання і вміння дозволяють молоді упродовж життя успішно реалізуватися у професійній діяльності.

Для аналізу змісту підготовки фахівців, зупинимось більш детально на навчальних дисциплінах підготовки майбутніх фахівців з дизайну. Для того, щоб підготувати професійного фахівця, навчальним планом передбачені дисципліни професійної та практичної підготовки. Сюди відносяться такі дисципліни як: «Рисунок», «Живопис», «Композиційна організація форм», «Технологія процесу», «Художнє проектування», «Матеріалознавство», «Макетування та робота в матеріалі», «Комп'ютерні технології в дизайні», «Основи формоутворення та конструювання». Розглянемо їх детальніше:

Курс «Композиційна організація форм» є одним з складових дисциплін у підготовці дизайнера. Програмою висвітлюються теоретичні питання формоутворення, композиції, композиційної організації проектних рішень, котрі зберігають свої значення у вивченні інших дисциплін напрямку «дизайн». Метою викладання цієї дисципліни є формування практичних навичок створення об'ємних форм та об'ємно-просторових композицій. При вивченні даної дисципліни, студентів знайомлять з принципами формоутворення, вивчення яких починається з розгляду об'єктивних властивостей форми, які характеризують її зовнішній вигляд. Вони засвоюють основні техніки роботи з графічними та макетними матеріалами, вчать аналізувати об'єктивні закономірності організації форми в цілісну, стійку для сприйняття систему. В процесі вивчення дисципліни студенти вирішують композиційні задачі гармонійного об'єднання за принципом

супідрядності об'ємів і просторів в цілісну об'ємно-просторову структуру.

Так, як професія дизайнера вимагає від фахівця художніх навиків, тому вивчення дисципліни «Живопис» та «Рисунок» є дуже важливими. Дані дисципліни читаються на другому, третьому та четвертому курсах, де студенти навчаються різними методами та прийомами поетапного виконання живописної роботи в акварельній, гуашевій та олійній техніках. Навчаються моделювати форми предметів, вони вчаться виконувати детальну розробку та цілісність зображення натури.

В результаті вивчення даних дисциплін, студенти зможуть: компонувати зображення, виявляти гармонійні колірно-тональні співвідношення, грамотно вести роботу в різних техніках, використовувати різноманітні живописні та графічні матеріали, виконувати короткочасні малюнки та начерки з натури

Протягом вивчення даних дисциплін, студентам пропонують вправи, де вони виконують завдання з підбору колірної палітри на різні предмети інтер'єру з наступною їх стилізацією. В процесі малювання вони вчаться аналізувати та тонально підбирати гармонійну композицію. Так наприклад: помаранчевий колір сприймається як життєстверджуючий, теплий і затишний, що створює відчуття благополуччя. З точки зору сприйняття, вважається, що він найкраще запам'ятовується Жовтий колір стимулює зір, нервову систему і головний мозок, привертає увагу, сірий служить атрибутом солідності, поміркованості, шляхетності. Чорний колір чудовий як фон і хороший при обрамленні інших кольорів. Червоний - теплий, живий, неспокійний і дратівливий, символ небезпеки і заборони, показує діяльний настрій і створює надмірне напруження Коричневий колір викликає відчуття стабільності і реалістичного настрою. Психофізіологічний вплив кольору залежить не тільки від освітленості, оскільки абсолютно по-різному виглядають кольору в різний час доби, а й від відстані та напрямку впливу

кольору. Колір, розташований по вертикалі, сприймається легким, по діагоналі - динамічним, а по горизонталі - стійким. Напруга кольору в нижній частині композиції вказує на природний стан, концентрація у верхній частині дає відчуття тиску, а кольорове посилення з боків сприймається як нестабільність. Зазвичай рекомендується в рекламних цілях застосовувати не більше двох споріднених кольорів, які можна урізноманітнити за рахунок споріднених відтінків. Комунікація стає успішнішою при правильному використанні колірної гами, яка з часом стає фірмовою колірною гамою.

Для створення різних дизайн-проектів, студентам необхідні знання та навички з основ технологічних процесів проектування. Тому при вивченні дисципліни «Технологія процесу», студенти знайомляться з технічними процесами виконання дизайн-проекту, та здобувають навички: самостійно аналізувати перед проектну ситуацію, застосовувати на практиці головні принципи організації технологічних процесів, реалістично і переконливо зображати середовище, вправно трактувати особливості зображеного об'єкту, його естетичну суть, підбирати конструктивні матеріали та технологію їх обробки, спираючись на економічні та екологічні міркування.

Отримані теоретичні знання закріплюються на практичних заняттях, де студенти виконують різного роду проектних завдань. Виконуючи такі завдання, студенти вдосконалюють навички користування основними засобами вираження, які необхідні для художнього розкриття і свідомої побудови об'ємно-просторової композиції. Теми занять викликають глибокий пізнавальний інтерес і сприяють розвитку творчої активності, а оволодіння проектно-графічними навичками удосконалює способи вираження творчих задумів, розвиває просторову й структурну уяву.

Однією з важливих дисциплін у процесі підготовки фахівців, вважаємо і «Макетування та робота в матеріалі». При вивченні цієї дисципліни студенти отримують теоретичні знання та формування навичок роботи з макетним інструментом. Вчать розробляти макети різноманітних виробів за проектними кресленнями та отримують практичний досвід роботи в

матеріалах. Опанування студентами курсу передбачає надання теоретичного матеріалу, де студенти вивчають особливості виконання проектів у макеті, освоюють техніки і специфіку макетної справи. На практичних заняттях студенти застосовують теоретичні знання при проектуванні просторових елементів та комплексів, створюють художні образи, працюючи з різноманітними матеріалами. Для поглибленого вивчення окремих тем, програмою дисципліни передбачено індивідуальні заняття з студентами. Вони передбачають роботу над тими розділами і темами, що потребують додаткової уваги студентів для більш повного і детального вивчення курсу. Самостійна робота студентів спрямована на вивчення тем та їх засвоєння під час практичної роботи.

При вивченні цієї дисципліни, студентів знайомлять з макетуванням, як засобом пошуку форми об'єкту, з різними видами шрифтів та цифрових композицій, етапами виконання макету. На практичних заняттях вони виконують макети окремих букв, рельєфного та об'ємного шрифту, макети вітальних листівок та фірмових запрошень. креслення рекламного стенду, об'ємного торгового знаку та інші проектні креслення.

Створення різних дизай - проектів не можливе без використання комп'ютерних технологій. Тому, однією з важливих дисциплін на нашу думку, являється дисципліна «Комп'ютерні технології в дизайні», яку читають на третьому курсі. Метою курсу є набуття практичних навиків у роботі з комп'ютерними програмами, призначеним для розробки дизайн-проектів, збір інформації та аналіз сучасного обладнання для проектування. В процесі навчання, студенти освоюють методику проектування на комп'ютері, вчаться збирати вихідні дані про об'єкт проектування, працювати з різними матеріалами в кольоровому та стильовому рішенні простору.

Здобуті під час навчання знання та вміння, дозволять студентам створювати концепцію дизайн-проекту, виконувати графічні проекти, дотримуючись певного стилю. Вони зможуть вміло оперувати кольорами та фактурами на площині та об'ємі, розробляти художній проект на основі поставленого завдання. В процесі навчання, студенти, розвинути творче мислення, що дозволить їм успішно адаптуватися до зміни умов професійної діяльності.

Цикл практичного навчання включає також навчальну, технологічну та переддипломну практики, завдання яких: закріплення теоретичних знань студентів та їх застосування на практиці, вивчення організаційної структури, особливостей функціонування і сфери діяльності підприємства, здобуття студентами навичок самостійної практичної діяльності на посадах різних рівнів, формування грамотного підходу до вибору конкретного матеріалу для подальшого його застосування в художньо-графічному проектуванні.

Велика кількість практичних занять відводиться для індивідуальних завдань, де студенти поєднують знання, отримані з перерахованих вище дисциплін і шляхом сумісного обговорення визначають умови й методи роботи над проектом. Під час роботи, студенти розробляють дизайн букв з різних матеріалів, спотворюють зображення під впливом різного освітлення. Вважаємо, що групова робота над проектом, підвищує словниковий запас студентів у сфері дизайнерського проектування, сприяє засвоєнню матеріалу та формує індивідуальне ставлення до розв'язання поставленої задачі. А суб'єктивне ставлення до процесу виконання проекту, розвиває у студентів спостережливість і аналітичні здібності.

Для засвоєння методів розв'язування творчих задач студенти виконують завдання на створення різних ідей та зорових ілюзій. Відповідно, потренувавшись на випадкових об'єктах, вони застосовують різні методи творчості для створення ідей власного проекту. Найбільш вдалі результати творчого пошуку записують в зошит, щоб проаналізувати основні переваги й недоліки кожного з обраних варіантів. Вибравши декілька найкращих ідей,

студенти приступають до виконання фор-ескізів – це початкові ескізи ідей, які виконані у будь-якій манері. При виконанні фор-ескізів студенти працюють в будь-якій, зручній для них техніці. Якість виконаного ескізу не так важливе, головне, щоб студенти змогли матеріалізувати свою ідею так, щоб її змогли побачити й зрозуміти інші. Після аналізу робіт, вони обирають найбільш вдалий варіант дизайн-об'єкта, і вже з цього моменту починається стадія робочого проектування .

Спочатку студенти виконують наочне зображення майбутнього дизайн-об'єкту, потім робочий ескіз (креслення) і специфікацію. Стадія робочого проектування - це найбільш відповідальний етап. Тобто процес виконання робочого ескізу (креслення) і чистового проект-макету відбувається паралельно. Для проектування використовують різні матеріали, які легко обробляються і найбільше підходять для відтворення пластики задуманого виробу. Часто в роботі доводиться поєднувати різні матеріали. Проекти дизайн-об'єкту можуть виконуватись у натуральну величину або в масштабі.

Наступний крок - це розробка реклами. Для цього спочатку розробляють назву, наприклад - «Створення корпоративного стилю», логотип (торгівельну марку) та короткий рекламний лозунг (слоган). Оформити рекламу можна як листівку чи плакат, або в динамічній формі як презентацію чи відеоролик.

Таким чином, студенти поступово проходять усі етапи виконання художньо-конструкторського проекту, засвоюючи при цьому необхідні знання та вміння та формуючи важливі якості майбутнього дизайнера. Звісно, роботи студентів не завжди відповідають високому рівню оригінальності, художньо-естетичної виразності та композиційної цілісності тому, що для досягнення високих показників у художньо-конструкторській діяльності потрібні спеціальні задатки, які розвиваються роками. Проте

найціннішим у роботі студентів ми вважаємо саме прагнення створити щось красиве і незвичне. На нашу думку важливим є те, що студенти здатні бачити проблему, уміють генерувати ідеї і відстоювати власну точку зору.

Формування професійних умінь у поза аудиторному навчанні здійснюємо шляхом самостійної участі студентів у підготовці майстер-класів для груп менших курсів, проведенні професійних конкурсів та науково-дослідної роботи. Слід зазначити, що виконання таких завдань саме на початкових стадіях підготовки фахівців сприяє підвищенню дизайнерської компетенції і навіть певною мірою, дизайнерської відповідальності студентів, а в цілому робить відповідний вклад у формування фахівця з дизайнерськими якостями.

Виходячи із описаного вище, робимо висновок, що успішно пройдене теоретичне та практичне навчання надає студентам можливість отримати високу кваліфікацію. Знання та уміння, які отримують під час навчання в коледжі, забезпечить студентам необхідну підготовку, а це дозволить їм бути впевненими в своїх силах, володіти ситуацією і бути ефективним у взаємодіях з виробництвом.

Список використаних джерел

1. Макар З. Ю. Дисципліна «Комп'ютерна графіка» у змісті професійної підготовки молодших спеціалістів-дизайнерів / З. Ю. Макар // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей : зб. матеріалів Х міжнародної педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О. П. Рудницької. Вип. 40 / [голов. ред. : І. А. Зязюн]. - Чернівці : Зелена Буковина, 2013. - Вип. 4 (8). - С. 331-336.
2. Макетування та робота в матеріалі «Програма навчальної дисципліни»/Укладач О.В. Казіміренко - К.: Університетський коледж Київського університету імені Бориса Грінченка, 2014. - 24 с.
3. Закатнов Д. Педагогічні технології підготовки учнівської молоді до

вибору й реалізації професійної кар'єри: методичний посібник / [Д. О. Закатнов, В. Ф. Орлов., Л. С. Злочевська, Ю. О. Павлов, В. С. Локшин– К., 2015. – 222 с.

4. Фурса О. О. Тенденції розвитку дизайн-освіти в Україні(друга половина ХХ – початок ХХІ ст.) : монографія / О. О. Фурса ; Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – Луганськ : Ноулідж, 2012. – 447 с